

Izšla je razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petstvestica 30 vin, pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posamezna Stev. stane 30 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, za mesec 5 K. Za Nemčijo celo leto 65 K, za ostalo tujino in Ameriko 72 K. — Reklamacije za list so poštne prostje.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Pismo iz Trsta.

Pozdravljeni sodrugi! Kako je pri vas? Tesno nam je tu, zelo tesno, in naravnost hudo, ker smo tako ločeni od vas.

Bili so časi, ko smo tvorili eno samo družino, od Adrije do Poljske, ko smo bili zlasti slovenski sodrugi tako tesno združeni, tako prežeti bratskega skupnega stremiljenja in hotenja, da je bil vsak najmanjši napredek naše lepe ideje na tem ali onem koncu naše ozke domovine, veliko veselje za nas vse, ki smo prisegali na osvobodilni program stranke, ki smo jo tako zavestno ljubili, tako vneto branili...

Ali so sedaj vse te svetle vezi pretrgane, ali so vsi mostovi porušeni med vsemi onimi brati mednarodne ideje, ki so za cela desetletja delili skupaj vesele in žalostne ure našega orjaškega boja na vseh koncih in krajih bivše države? Ne morem verjeti! Ni mogoče, da bi ideja solidarnosti, ideja internacionalne ljubezni in moči delavstva vseh narodov mogla kratkoma izumreti pod pritiskom trenutno močnejše sile. V zinago nepremagljive ideje človeške solidarnosti zaupamo mi sedaj bolj kot nikoli, ker se sedaj mnogo bolj kaže poslanstvu sinu te neumirne zemeljske oble vsa njena nujna potreba, vsa njena rešilna moč...

»Napreje« ne dobimo Tržačani že dolgo, ne vemo v kakem pravcu se razvija sedaj vaša politika, mislimo si pa, da mora biti tudi vaš položaj težak, in vse vaše naloge naravnost ogromne, ker poznamo predobro vašo buržoazijo, ki ne zaostaja v zanikrosti, ozkosrčnosti in nazadnjaštvu za nobeno izmed različnih, a v ciljih enakih buržoazij razkosane Evrope. Pa čitimo baš mi, slovensko ljudstvo okupiranih krajev, kake izredne moralne, materialne in narodne koristi bi bilo za nas, ako bi se politika Jugoslovanske države razvijala v pravcu modernejših, demokratičnih teženj. Duševna in fizična gravitacija ne delo lastnega naroda, marveč ljudstev sploh k eni ali drugi državi se pospeši najuspešnejše, ako izžareva duševno, gospodarsko in politično življenje države v duhu višjega razvoja, silnejših pridobitev. Kako je v tem oziru pri materi domovini?

Nad nas je prišla sila italijanskega imperializma in militarizma, ki je pač tak, da se v ničemer ne razlikuje od drugih imperializmov in militarizmov tega sveta. Nasilje mu je temelj, v tem je njegova moč in njegova — slabost. Zakaj nasilje rodi nasilje, reakcija revolucijo... Ni nam dobro, oh, ne; prav nasprotno, nadvse nasprotno. Ali čemu tarnati? Kdor ima moč, dela kakor se mu poljubi, seveda, dokler ima moč.

In kdor je trenutno brez moči, mora pač zaenkrat potrpeti...

Od dnevoj tržaške revolucije, one tržaške revolucije, o katerih upamo, da nam bo še podana celotna zgodovina, zlasti o velevažni vlogi, ki so jo tedaj igrali delavski zastopniki tržaškega ljudstva, posebno slovenski, pa do danes, so se doigrali v našem mestu dogodki silne važnosti, take važnosti, da so izpregledali celo tisti, ki so bili celo svoje življenje slepi. Naj se spomnimo samo na one ogromne množice ljudskega navdušenja, ki se je prodajalo v Trstu v dnevi, ko je prišla sem italijanska vojska. Kaj je ostalo sedaj od vsega onega petlja in vpitja? Prej navdušena masa, ki ni bila delavska masa, se sedaj praska za ušesi, premišljuje in razmišlja, je težkih misli in praznih žepov. Ah, ta ekonomični determinizem, kako ga je Marks vražje dobro pretuhtal! Zakaj od samega navdušenja se ne more živeti niti v Trstu, zato je treba dela in jela, je treba obratov, trgovine, polnih parnikov in brzih železnic. In tega pri nas ni. Delo počiva, obrati hiraljo, trgovina peša, prosta luka spi. In vrhu vsega še kriza v valuti, nadležna zvalutacija krone, one sitne, vse trge preplavajoče avstrijske krone! Kaj storiti?

Tukajšnje oblasti mislijo, da so napravile vsem neprilikam konec, če preganjajo nesrečno slovensko ljudstvo po mestih in deželi, če kratijo delavstvu — brez razlike narodnosti — priborjene pravice, če odpustajo in izganjajo stankujoče železničarje — same sodrugi, ki ne poznajo nacionalističnih mrženj — če...

Pa čemu bi našteval. Saj vemo, kako se v takih razmerah ravna. Pozdravljeni, pozdravljeni, sodrugi železničarji, ki nas po tolikih letih skupnega boja sedaj zapuščate. Še se bomo skupno bojevali!

Naj vam rajši povem, da tvori edino razveseljivo točko v političnem in narodnem življenju mesta dejstvo, da se socialistično gibanje tu silno lepo in hitro razvija. Vse organizacije so se izredno ojačile; na tisoče in tisoče delavcev je združenih v njih; strokovne, politične, kulturne in zadržne organizacije imajo v svojih vrstah organizirano absolutno večino delavstva. In to se tiče ne samo italijanskega dela stranke, marveč tudi slovenskega. Spoznali smo zopet, da je le v organizirani moči, v solidarnosti, v ljubezni med narodi edina pomoč iz sedanjih klavnih razmer. Ta ideja, to spoznanje je močnejše od vsakega sovražstva, od vseh neprilik. Tisto pot sporazuma, ki ne morajo najti države, bodo našli narodi!

Pozdravljeni sodrugi, in nasvidenje v boljših časih, v onih časih,

ko nas ne bodo ločile nobene težave, v časih, ko bodo pravice delavstva in narodov temelj svetovni politiki. Mi čitimo osrečujoči pomen teh bližnjih časov, in nanje računamo in čakamo.

Narodno-socialna zveza (NSZ).

Vsakemu dostojnemu človeku je odleglo, ko so se zadnja leta v političnem boju vendarle enkrat pokopali krampi, vile itd. priljubljeno orožje političnih rokomavzerjev, ko so se vendar nehali in opustili dokazi zavilanih rokavov. Politični shodi liberalnih in klerikalnih strank so navadno izvenili v pretep. V čaropisih pa so letele psovke na nasprotnika, da se je kar tekmovalo v surovosti izraza. Hvala bogu, da tega ni več, si je že marsikdo mislil na tistem, čitajoč naše liste ali prisotvujoč kakemu shodu.

O ne tako! Narodno - socialna zveza (NSZ) — dobro si jo zapomnimo — ta dela na ta in na drug način še bolj nečastno izjemo. Priznati pa se mora, da se pod tem razumejo samo voditelji in vzdrževalci stranke, ter sklicatelji njihovih shodov. V interesu vsakega somišljenika je, da pojasnimo ta nestvor NSZ, da ne bo delal med našim proletarskim ljudstvom zmedo in povzročal nesreče, kakoršne v resnici nikal boljševezen ne bi mogel napraviti.

Kaj je tedaj ta NSZ? Poznamo jih že, a njih dela nas silijo, da jih tem potomi razkrinkamo. To je potrebno tem bolj, ker sam nikdar ne pokažejo barve. NSZ ni nikakšna samostojna stranka, marveč le podružnica, filijalka bivše in sedaj nove liberalne stranke, to je one stranke, v kateri so se združevali in se še združujejo vsi kapitalisti, trgovci, podjetniki, veleposesniki, vsi oni izkoriščevalci ljudstva med vojno, ki si hočejo političnim potom zavarovati svoje malhe. Z njimi se druži še nekaj, a le malo višjega uradništva in inteligence z večimi dohodki, med njimi večina zaslepljenih.

NSZ ni torej nikakšna stranka proletarijata, kmetijskega in delavskega, marveč je le mreža one liberalne kapitalistične stranke, ki hoče nezavedneže vloviti v njej za svoje namene. Ona nima nikakšnega načrta za izboljšanje gnetnega položaja zatiranih, ampak le od kapitalistične stranke nastavljen vaba.

Toda, naj ima stranka kakršenkoli program, naj ima človek prepričanje, kakršno hoče, samo da ga tudi odkrito pove in zastopa.

Čisto drugače pa dela NSZ. Njeni agitatorji na shodih nikdar ne povedo, kaj so, kaj hočejo, kakšne misli zastopajo, oni le hujkajo, črnijo,

izrabljajo ljudsko nevoľjo za pristop k svoji NSZ in za naračanje Peskove »Jugoslavije«. Ljudem vse obetajo in nazadnje prosičajo za pristop, za pristopnino. Ljudje, dostikrat nepoučeni, mislijo, da inajo pred seboj socialne demokrate, in dajejo svoje kronice, ko sami ne vedo zakaj.

Ali ni vse to korupcija naših razmer? Ali niso to politične kuka-vice?

Ljudi kujskajo, da bi na eni strani lovili nespametneže za kapitalistično stranko, na drugi strani pa diskreditirali socialno demokracijo.

Pa se bodo temeljito vračunali v svojih nadah, da bodo speljali na ta način ljudstvo pri volitvah v kapitalistični tabor. Kadar pride dan odločitve, jim bo krinka sama zdrknila raz neodkritosrčni obraz. Takrat bo konec njihovega »delovanja« in slepomišljenja.

Smernice delovanja nemško-avstrijske republikanske vlade.

Govoril sodrug dr. Renner.

(Konec.)

Ustava.

Ustavno delo bo zajamčenje ljudske svobode. Vlada namerava s posameznimi ustavnimi zakoni del za delom zajamčiti svobodo državljanov. Reforma uprave mora obstojati v ustanovitvi res prave, demokratične, lokalne uprave. Ta naj v občinah, okrajih in okrožjih nadomesti dosedanj »višje-oblastni« sistem ter plutokracijski voilni red s samovlado ljudstva in demokratičnimi voljenimi korporacijami. Reforma tiskovnega zakona se mora slednjič še enkrat dovršiti. Zborovalna svoboda se mora zajamčiti z demokratičnimi zakoni. Ker bodo posamezni zakoni temelj naši prihodnji ustavi, se jih mora kodificirati. Vse privatno in kazensko pravo bo slovelo na nemškem pravu, v kolikor ne bo itak podvrženo pod zakonodajo Nemčije. Kodificirati se mora delovno pravo, pod čemer razumevamo tudi pravo javnih in privatnih nameščencev. Izdelanje delavskega zaščitnega prava, socialno zavarovanje, preskrba invalidov, vdov in sirot bo najbližja naloga zakonodaje.

Solstvo.

Kot poglavito delo oskrbe za delo smatra vlada reformo naše prave od ljudske šole do visoke šole. Pouk naj bo pouk dela po metodi in po cilju Ljudskošolski pouk naj se naslanja na delovno naravo človeka, naj otroku odpre svet tudi s pomočjo načina, da otrok sam sodeluje, kar je najboljši stvaritelj volje! Srednje šole zahtevajo reforme v

praktično smer. Naj dijake približujejo sedanjosti in prihodnosti in od preteklosti naj jih boljbolj oddaljujejo! Reforma vseučilišča naj Nemško Avstrijo, posebno Dunaj napravi za nekako predstražo nemškega duha in nemške kulture na jugovzhodu. Vse učilnice in učilišča naj bodo odprta vsem pridnim in nadarjenim brez razlike rodu in stanu. Naša dežela je sicer bogata lepote, prirodnih zakladov pa dosti nima. Kar nam torej ne more dati narava, naj nam nadomesti znanje in izobrazba državljanov. Naša prihodnost temelji predvsem na naših šolah. Pomnožimo si duševne sile in usposobljeni bomo za zopetno zgradbo našega narodnega gospodarstva, predvsem poljedelstva.

Poljedelstvo. Obrati. Finance.

Izkustva v vojni so nas šele naučila prav ceniti naše domače poljedelstvo. Industrijsko delavstvo bo gotovo vse storilo, da se poveča produktivnost naše grude, ker mu lajša vsakdanje življenje. Intenzificiranje poljedelstva zahtevajo ljudski interesi. To se pa brez pomoči vlade in žrtve ne bo moglo doseči.

To intenzificiranje poljedelstva zahteva proizvodbene industrije. Ta pa je sedaj zopetana najvažnejšega; premoga! Oro pa moramo začeti s kopanjem premoga, moramo predvsem izrabiti milijone konjskih sil, ki dan za dnevom tečejo po naših rekah, v gonilnih obratih. Tako bo naša dežela postala ena izmed prvih industrijskih dežel. Elektrificiranje bo pospeševalo tudi naše železnice. Največje delo v prihodnjih letih pa bo izgradba plovbene vodne poti Ren-Donava, ki nas bo vezala z materinsko zemljo in s svetovnim morjem. To bomo morali izvršiti s pomočjo Nemčije. Kanal Main-Donava je naša gospodarska življenska žila. — Nemška Avstrija je v ozel vseh zapadno-vzhodnih in severno-južnih trgovskih cest v srcu Evrope. Treba nam je samo energičnega dela in vere v same sebe! Na ta način se bomo izkopali iz ponižanja in revščine!

Glede ureditve naše valute in naših financ smo zaočali za našimi sosedi, ker smo ineli v nje preveč dobrega zaupanja. Velikih žrtve bo treba, da to uredimo. Finančna uprava bo nemudoma izdelala potrebne osnove — v prvi vrsti oddajo premoženja. To bo korak iz sle. Ne moremo biti rentna država, v kateri bi eden živel od obresti, drugi pa, da bi samo delal za obresti!

Prehrana.

Tudi zdravstveno stanje našega ljudstva bo treba popraviti. Ljudska prehrana se naj ne vrši več potom današnjih central, te improvizacije vojnega časa, ki so bile dostikrat

LISTEK.

Internationala aeterna.

Manifest internacionalnih intelektualcev, prioben v »Plamenu«.

Naša ljubezen je rojena v plamenu grozne blaznosti. In danes, kadar iste nevidne roke, ki so milijone ljudskih duš pognale v prepadi in ki so nas krvavo davile in zatirale vso krvavo dobo, kadar iste nevidne roke hočejo, da še dalje drže verige in bič, protestiramo proti temu.

Cas je, da se zatro te nevidne roke enkrat za vselej.

Mi, ki smo ranjeni na naši zadnji človeški časti, ki so nas metali v smrt granatam in vislicam, ki so nas psovali s psovskimi, s katerimi se sramujemo opsovati poslednjega psa, protestiramo proti tem nevidnim rokam, ki nam groze zopet zavladatai.

Studi se nam ta farizejska burka sedanjih dni in protestiramo proti njej. Protestiramo proti njej v imenu velike ljubezni, katero smatramo za ideal gospoda Človeka. Protestiramo proti ponižanju in proti vsem silam, ki hočejo biti nad človekom.

Smo »otroci moritve« in žrtve »velikega časa«; spoznali smo vse in videli vse velike laži našega življenja.

Spoznali smo zverstvo. Veliko, organizirano zverstvo cele zemeljske oble. V temi smo stali, kadar je kralj neznosen življenjski bes naše duše, in proklinjali Nebo, ki je blagoslovljalo klanje sveta, in proklinjali smo zemljo, ker je rodila državno življenje, življenje vojašnic in vežbovnikov. In v tej temi se je rodilo naše spoznanje.

To je močnejše od Neba in Zemlje, močnejše je od Sile in močnejše od vseh nebeških in nadzemskih organizacij. Naše spoznanje proklinja danes ono, kar je bilo, in protestira proti onemu, kar je in kar more še biti.

Nič ni močnejšega kakor v krvi rojeno spoznanje. A naše spoznanje se je rodilo v krvi in to je ljubezen do Gospoda Človeka. In v imenu te ljubezni protestiramo proti vsem mejam med ljudmi.

Upiramo se vsakemu zavladanju človeka in zatrti hočemo laž državno, laž razredno in laž plemensko in narodno, prestopiti hočemo vse prepeade, brezna in meje ter oznanjevati našo vero: Samo en bog je, a ta je Človek.

Taisti človek, ki se tisoče in tisoče let neprenehoma mori, a ki danes povzdignjen in prebuden protestira proti vsakemu krvoprelitju.

Ta človek je večji ko narod, država, rod in razred, je nad vero in nad zakonom, je edini pomen sveta.

In danes, v tem krvavem svitanju, najbolj zapuščeni med narodi v teh deželah, kaj moremo drugega, kakor da Vas pozdravimo, zapuščeni bratje v daljnih krajih!

Mi, sinovi jugoslovanskega naroda, uboga balkanska raja, ki so nas stoletja nabadali na kole in so nas morile tri vere in deset držav, ubogi jugoslovani, ki se krvavino od habsburških ran in ki nam prete vislice in bodala italijanske soldateske, Vas pozdravljamo, naši bratje v daljnih krajih.

Blaznica in vojašnica je naša domovina in stojimo sami kakor Vi stojite sami v Vaši domovini, v Vaši vojašnici in blaznici.

Mi nismo patriotje, ker preklinjamo vse parlamentarne in politične laži. Smo protidržavni in razkrajajoči, ako pomeni država diktaturo vpitja, blodnje, blaznice in vojašnice. Smo protinarodni, ako pomeni narod regiment rekrutov in blazno čredo, kar tira k moritvi.

Preklinjamo vse te fikcije in jih priznavamo le v toliko, v kolikor služijo v dobrobit človeka. Pozdravljamo Vas, zapuščeni naši bratje v daljnih deželah.

Pozdravljamo Vas ruski bratje, ki ste rešili čast slovanske discipline in prvi odstranili topove in bodala. Blagoslovljena Vaša roka, ruski bratje, zdravstvuje sinovi velike Majke, v katero verujemo.

Pozdravljamo tudi Vas neznani francoski, angleški in italijanski bratje, ki trpite pod bremenom kakor mi in preklinjate vaše krvnike kakor tudi mi preklinjamo svoje. Pozdravljamo Vas, znane in neznane, slavne in brezimne, one, ki nosijo prapore in one, ki tiho razmišljajo o človeku ter ga obkrojujejo.

Vas Ramsay Macdonald, Vas Serrati in Vas jekleni Romain Rolland!

Pozdravljamo Vas, Jouve in Martinet in Vas, Barbusse, ki ste rešili čast galske perjanice!

Tudi Vas, Wilhelm Herzog, Karl Kraus, Friedrich Adler, sinovi velikega naroda Karla Liebknechta.

Tudi Vas, madžarski bratje, pozdravljamo, prijatelji onstran Drave, ker objokujete smrt velikega človeka in našega brata Ady-a, ki ni nikdar pozabil, kaj je prav in kaj je

krivo, in ki se je vedno ob času te krvave krize boril za zmago lepote in dobrote.

I Vas pozdravljamo neznani ameriškanski bratje, ker se razočarani vračate na drugo stran oceana in ker ste doživeli porazni zaton vseh velikih iluzij te lažnjive križarske vojske.

V tej srednjeveški blaznici stojimo sami in pozdravljamo Vas, osamljeni v daljnih blaznicah. Toda glej, veliko upanje imamo, da hoče priti dan osvobodjenja.

Veliko upanje imamo, da hoče vzplamteti požar, ki prasketa stolja v srcih zatiranih in tužnih, požar, ki gori od početka.

Internationala aeterna!

Ona Internationala aeterna, ki gori od početka v dušah razumnikov vseh narodov tega sveta, in za katero so vse te vojne, ministrske krize, aneksije in desaneksije samo bolečine, ki prehajajo. Sveta ona Internationala neorganiziranih in zasmehovanih fanatikov, ki so v raznih epolah zgodovinskim in krvavim krizam branili svoje dostojanstvo in upanje v Človeka.

Ta žarek svitanja, ker se rodi v vaših srcih, pozdravljamo mi iz balkanske teme far nam kličemo: Zdravstvujte!

vezane po birokratizmu in kapitalu. Potrebuje narodno - gospodarskih uradov, ki temelje na društvenih organizacijah produkcije, cirkulacije in konsumna, pod gospodarsko samoupravo udeleženi in pod urejevalnim državnim vodstvom. Prisilna forma odgovorja naj se nadomesti z organizacijo odspodaj! To, kar bo bolje uspeva izven organizacij, na naj ne bo vezano! Dokler se ne bo v večji meri uvažalo, oziroma se ne bo proizvedlo doma, bo država skrbelja za kolikor mogoče urejeno pokritje prehranbenih potreb. Bogati sloji bodo tu zopet morali marsikaj utrpeli. Državna uprava bo preprečila veržno trgovino in tihotapstvo, ki je največja škoda za naše narodno gospodarstvo.

Militarizem.

Bivši vladni sistem nas je ubijal, ker je stremil izključno za tem, da si obdrži moč kot vesela. Militarizem nas je oropal inetja in duševne sile. In kljub temu, da je bil tako močan, se je vendarle moral zrušiti in z njim se je naravno morala zrušiti tudi cela bivša država. Ta muka, militari- zem, nas ne bo več mučila.

Socializacija.

Če dovolimo delavstvu prostovoljno in zakonskim potom sodelovanje v produktivnem procesu in soudeležbo na uspehi produktivnosti, bomo varovani preteče anarhije. Nacionalna enotna in politično svobodna država Nemška Avstrija bo kot socialna organizacija zopet vzcvetela sredi med drugimi nacionalnimi državami, ki so nastale krog nas!

Policijska ura in „Sveta Vojska“.

Od strani »Svete vojske« smo prejeli sledeče novice:

Policijska ura. V 72. številki vašega lista pišete proti policijski uri. Med drugim pravite: »Mislimo, da se dá pjančevanje vse drugače prijeti, ako ima vlada resno voljo napraviti red«. Prosimo prav uljudno in resno, da nam blagovoli uredništvo ali dotični sodnik, ki je to napisal, priobčiti svoje mnenje, kako bi se dalo pjančevanje na kak drug način bolje omejiti. Ako se nam kaj boljšega nasvetuje, potem tudi mi ne ugovarjamo, ako se policijska ura nekoliko naprej pomakne. A prosimo konkretnih predlogov ali nasvetov. Za vsak dober nasvet bomo hvaležni. — »Sveta vojska«.

Na to odgovorjamo sledeče:

Da ne bo nesporazumljen, izjavljamo najprej, da se mi borimo proti alkoholizmu kot ljudski bolezni, da pa ne stojimo, kakor tudi ne ogromna večina znanstvenikov, na stališču, katero zavzemajo prvobitniki v »Svete vojski«, t. j. na stališču popolne abstinence, ki je za gotove ljudi in za otroke vsekakor potrebna, v splošnem priporočljiva, nikakor pa kar za vseokrog absolutno potrebna. Viskar smo pripravljeni podpirati vsako stremiljenje, ki se bori tako proti akutnemu kakor kroničnemu alkoholizmu, na vrhove pretriranosti pa ne mislimo slediti nikoli in nikoli.

Gotovo preprečujem dober del alkoholizma, ako mu odvzamem priložnost, da se razvije; za to pa vendar ni treba, da zapiramo kavarne ob 10. uri zvečer, ampak za to zadostuje, da iztoč prepovemo, in da to kontroliramo, a to na resen in konsekventen način. V stari Avstriji je bilo na pr. kavarnam prepovedano ob večernih urah točiti likerje — a kavarne so jih mirno točile naprej, in to v še izdatnejši meri, samo ne v »štamperlihi«, ampak v skodelicah za črno kavo. To vendar ni umetnost, da prepovemo v kavarnah izdajanje alkohola po 9. ali 10. uri, in zahtevamo, da na pr. kasa napravi črto ob tej uri za alkoholni iztoč, sklence račun, in da ta ukaz policija revidira. Tudi ni treba, da se pijane ljudi vedno zagovarja, ampak da se pi- jance, škandalarje, razgrajace itd. prime, pošteno kaznuje, in jim lokale prepove. V zakonodaji se ni treba ozirati na kriminalnega pijanca, in naj se uvede, da pijanost ni izgovor, oziroma da se kaznuje pijanost z isto odmero kazni, kot bi jo dobil trezen storilec. Mesto, da imamo 400 slabih zakajenih beznic, bi bilo dovolj, da imamo 10 res dobrih gostiln, snažnih, cenih, higijensko brez vsake napake poslujočih itd. Takih odredb v omejitvev pjančevanja bi naštel lahko hrobel, a to ni naš namen. Kar smo hoteli dokazati, smo dokazali: da naj se alkohol prepove, ne pa, da se zapirajo lokali, s čimer se kaznuje po nepotrebnem ogromno množino posetnikov, ki sploh ne hodijo v kavarne pit. To pa mora tudi vedeti »Sveta vojska«, da bo preje ali sleje moralo priti do tega, da se pomakne

policijska ura naprej, in da tako, kakor je zdaj, vendar vedno ne bo ostalo. Konečno je faktično tudi to, da ljudje vseh strank in vseh stanov nad sedanjo odredbo upravičeno godrnjajo, in da se z ozlovoljevanjem prebivalstva nikakor ne dela propaganda za uspešen boj proti alkoholizmu. To vendar diskutira vsakega človeka, ki bi rad bral par listov zvečer, ali po končanem gledišču spil čašo čaja, ali za premraženega potnika, ki se ves trd pripelje v Ljubljano, pa najde vse zaprto, zato, ker je svoj čas bilo preveč denarja v rokah gotovih ljudi, ki niso z njim vedeli drugega napraviti, kakor da so se po živinsko napili. Če bi nastopili nemiri, ali če bi se zopet pojavile »stimunge«, kakor so se pojavile, ko je bila končana svetovna vojna in je vstajala naša država, — ko je torej tudi lahko umljivo razpoželjenje mnogo pripomoglo k znani podivjanosti, saj je od danes do jutri možno priviti ventil, kjer in kedar je to treba. Ali da bi v nas vlada policija kar tja v en dan, in nas mudila z nepotrebnimi šikanami, tega ne maramo. Upamo pa, da tudi »Sveta vojska« nima na svojem programu, da naj hodijo njeni člani zvečer s kurami spat.

O občinskem odboru na Jesenicah.

Poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani je razpustilo občinski odbor na Jesenicah, kakor bomo v »Uradnem listu« št. 68. Občinski odbor pa že od oktobra lanskega leta ni več posloval, ker občinstvo prejšnjega župana g. Čebulja ni moglo prenašati.

Prejšnji odborniki so bili izvoljeni pri zadnjih volitvah večina od S. L. S. Pri teh bi morala vladati sloga, ker ni bilo nobene nasprotne stranke! Razmere na Jesenicah so dokazale, da je ta stranka prišla do razsula in ni bila več zmogljiva gospodariti na Jesenicah. Zato je moral biti občinski odbor razpuščen. Svoječasno se je okrajno glavarstvo v Radovljici posvetovalo s strankami, da bi se sestavil občinski svet: iz treh od S. L. S. in iz treh J. D. S. in štirih socialnih demokratov. O tem sta se dve stranke sporazumeli. S. L. S. ki prej ni mogla gospodariti, je proti temu vložila pritožbo na deželno vlado. V soboto, dne 29. marca t. l. so se sestali zastopniki strank, katere je imenovalo poverjeništvu za notranje zadeve, k posvetovanju, kateremu je prisostvoval kot zastopnik okrajnega glavarstva dr. Vidic. Socialni demokrati so se držali navodil s strani svoje stranke, da, če deželna vlada ustreže pritožbi S. L. S., ki nima več večine na Jesenicah, ne smejo sprejeti odkazanih tim mest. Zastopnik okrajnega glavarstva v Radovljici g. dr. Vidic so vročili torej sledečo izjavo:

Okrajno glavarstvo v Radovljici! Podpisani protestiramo proti imenovanju sosveta za gerentstvo na Jesenicah ter odklanjamo vstop v ta sosvet iz sledečih razlogov:

Priznali smo svoječasno z gospodom okrajnim glavarjem iz Radovljice dogovorjeni ključ, po katerem bi obstajal gerenski svet na Jesenicah: iz 4 socialnih demokratov, iz 3 jugoslov. demokratov in iz 3 od S. L. S. Vztrajamo pri tem in le pod tem pogojem vstopimo v sosvet na Jesenicah! — Jesenice, dne 29. marca 1919. — Jožef Pintar, skladiščni mojster na Jesenicah; Zugwitz Anton, tovarniški delavec na Savi; Gabriel Franc, tovarniški delavec na Savi.

V nedeljo, dne 30. marca se je vrnil na Savi pri Jelenju javni ljudski shod, na katerem se je tudi prebrala zgoraj omenjena izjava, ki jo je shod z burnim odobravanjem soglasno vzel na znanje in izrekel delavskim zastopnikom popolno zaupanje in da toliko časa ne smejo stopiti v občinski sosvet, dokler deželna vlada v Ljubljani ne dovoli delavstvu zadostno število zastopnikov v občinskem sosvetu! Socialno-demokratska stranka na Jesenicah je najmočnejša in si ne bo več pustila jemati pravic od klerikalnih gospodov! Delavstvo ve, da je veliko dela v jeseniški občini, predvsem pa je pereče stanovanjsko vprašanje. Delavstvo tudi ve, da so gospodje klerikalci bili temu nasprotni in tako tudi pri zidavi delavskih hiš od bratovske skladnice. In taki gospodje hočejo odločevati še nadalje v občini? Tudi deželni vladi v Ljubljani povemo, če se pogleda v zapisnike o deželnih in državnozborskih volitvah iz leta 1911., da je socialno-demokratska stranka dobila 408 glasov. S. L. S. 470 glasov in liberalna 79 glasov, da je pa svetovna vojna te številke še predrugačila! Zato zahtevamo, da se razpišejo takoj občinske volitve, da bo ljudstvo samo odločalo!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 2. (JDU.) Na današnji konferenci narodnega predstavništva, ki je trajala do 10. ure zvečer, so razpravljali o notranjem položaju, ki je nastal po rekonstrukciji kabineta. Na konferenci se je od vseh povdarjala potreba takojšnje izvedbe agrarne reforme.

LDU. Belgrad, 3. (JDU.) Na dnevnem redu današnje seje narodnega predstavništva je odgovor prometnega ministra na interpelacijo posl. dr. Pestotnika zaradi slabih prometnih razmer na progi Ljubljana-Zagreb-Beograd in Zagreb-Sarajevo, nadalje odgovor ministrskega predsednika Stojana Protiča na interpelacijo posl. Segviča zaradi vrnitve umetnin in dragocenosti, ki so jih Nemci in Madžari odnesli iz ozemlja kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, odgovor istega na interpelacijo posl. Akatanoviča zaradi odredb proti povzročiteljem zločinov za časa okupacije po bolgarskih in ogrskih četah. Seja se prične ob 9. uri dopoldne.

Značilno!

LDU. Split, 3. (DJU.) Organizirani tipografski delavci v Hrvatski tiskarni, v kateri izhaja »Nova doba«, so odklonili, da bi stavili nek polemični članek, s katerim je »Nova doba« odgovarjala na napade »Radniških novic«. Uprava lista je protestirala proti temu in ustavila za sedaj izdajanje lista.

Iz okupiranih krajev.

LDU. Split, 3. (DDU.) Iz Orebiča poročajo: Vsled prihoda ameriškega odposlanca je vsa Korčula v obsednem stanju. Vsa posadka je konsignirana. 31. pr. m. zvečer so italijanski častniki zbrali mestne izrodek in organizirali demonstracije. Mesto krasi z italijanskimi trobojnicami. Po mestu hodi na stotine vojakov. Vojaki vdirajo v tolpah v zasebna stanovanja in izvešajo italijanske zastave. Zaprli so pota, ki vodijo v vasi. Dovedli večje število svojih prekomorskih bratov k nam, ki predstavljajo 80% prebivalstva v mestu in 90% na deželi. Vsako gibanje je prepovedano. Narod je ogorčen ter neprestano zahteva plebiscit pod kontrolo velevlasti.

Po svetu.

Nemško avstrijska narodna skupščina.

LDU. Dunaj, 2. (ČTU.) Državni tajnik dr. Schumpeter je včeraj privikal govoril v zbornici. Predmet posvetovanja je bil zakon o kreditnih operacijah. Dr. Schumpeter je med drugim omenil, da znaša preložen primanjkljaj prvo polovico leta 1919. 1200 milijonov, za vse leto tedaj 2400 milijonov. V tej svoti pa še niso všteti izdatki za akcijo znižanja cen; državni prispevek k cenam za moko in kruh, akcija za znižanje cen oblek, invalidna akcija, koncesije železničarjem itd. Lahko smo veseli, je rekel državni tajnik, če bo znašal končni primanjkljaj 5 do 6 milijard. V prihodnjih tednih se bo trudil finančni resort, da pospeši svoja pripravljala dela v zadevah oddaje premoženja in drugih potrebnih oddaj. — Predlog o kreditnih operacijah je bil sprejet.

LDU. Dunaj, 2. (DunKU.) V seji je bila sprejeta resolucija poslanca Strafferja, v kateri se pozivlja vlada, naj takoj ukrene vse potrebno, da se za večne čase prepove rodbini Bourbon-Parma bivanje v Nemški Avstriji. — Resolucija je bila sprejeta.

Volitve na Ogrskem

LDU. Budimpešta, 2. (DunKU.) Neka naredba revolucionarno vladajočega sveta odreja volitve vaških in mestnih svetov za najpozneje 7. aprila, volitve okrožnih svetov za najpozneje 10. aprila, volitve komitatskih svetov najpozneje 12. aprila in volitve deželnega sveta za najpozneje 14. aprila.

Glasovi slovaških socialistov.

LDU. Budimpešta, 2. (DunKU.) Danes se je vršilo tukaj veliko zborovanje slovaških socialistov. Sprejeta je bila enoglasno resolucija, s katero se zahteva takojšnje združenje slovaških socialistov z Ogrsko socialistično stranko. Odposlane so bile pozdravne brzojavke Kunu. Ljenu in Trockemu.

Odškodnina Nemčije Francil.

LDU. Berlin, 2. (DunKU.) Kakor poroča »Deutsche allgemeine Zeitung« iz Pariza smatrajo zastopniki Zedinjenih držav odškodnino, ki jo antanta zahteva od Nemčije še vedno za previsoko. Amerika stoji na stališču, da se od Nemčije ne sme več zahtevati, kakor 75 milijard fran-

kov; Francija pa sama zahteva 80 in Angleška in Belgija vsaka po 40 milijard frankov. Domnevalo, da bo sprejet dolar kot temelj računanja, ker ima med vsemi kurzi menic največjo stalnost. — Predmirni dogovor bo končan do 1. maja.

LDU. Berlin, 2. (DunKU.) Listi objavljajo pariško vest »Daily Telegraph«, da je bilo vprašanje nemških kolonij in vojaških odškodnin rešeno v Wilsonovem smislu. Financijelna in gospodarska vzpostavitev Nemčije bo omogočena edino le z ameriškim milijardnim kreditom.

Nemiri na Württemberskem.

LDU. Nauen, 3. (Brezlično.) V Stuttgartu je došlo v terek opoldne do povesnih bojev. Proti demonstracijskemu spredu stavkujočih delavcev so nastopile vladne čete s strojnimi in oklopnimi avtomobili. Ker se demonstranti kljub ponovnim pozivom in slepm strelom niso umaknili, so čete ostro streljale na množico. Pri spopadu so bile 3 osebe usmrčene in mnogo ranjenih. Končno so vladne čete razgale demonstrante in vzpostavile red. Stavkarsko vodstvo je proklamiralo generalno stavko za vso Württembersko. Zaradi tega je sklenilo vodstvo meščanstva v Stuttgartu, da proglasi protistavko tudi za vso Württembersko. Zagovorniki generalne stavke baje nočejo samo izpolnitve svojih zahtev, temveč tudi vreči Württembersko vlado in tako narediti težkoče tudi državni vladi.

Komentar k plenjenju v Frankfurtu.

LDU. Nauen, 3. (Brezlično.) Plenjenja v Frankfurtu ob Meni, ki so bila v zvezi s ponedeljkovimi nemiri, so bila zelo obsejna. Izropane niso bile samo trgovine z živili, temveč tudi številne trgovine s klobuki, oblekami, čevlji in orožjem. Tudi stanovanje nadžupana so oropali. Iz mestne prodajalne živil so plenilci odnesli dvesto stotov masla, 100 stotov masti in 70.000 jajc. V terek jutraj je skušala množica v drugič napasti sodniško poslopje na Katonski cesti ter zažgati akte, a je bila krvavo odbita. Kolikor je doslej znano, je bilo 9 civilistov in 4 vojak usmrčeni, 30 oseb težko in 400 oseb lahko ranjenih. Večinska socialna demokracija, neodvisna socialna demokracija in spartakovska zveza razširjajo skupen oklic, v katerem pozivljajo k treznosti. V terek jutraj so se pričeli novi izgredi in napadi na trgovine z živili in pekarije. Boli so se vršili še popoldne.

Parnik »Umbria« zadel ob mino.

LDU. Lugano, 2. (ČTU.) Kakor poroča »Secolo«, je dne 29. marca ob 10. zvečer trčil oceanski parnik »Umbria« na potu iz Benetk v Tripolis v bližini Barija na playajočo mino. Ladja je bila zelo poškodovana in voda je vdrla v spodnje strojne prostore. Na krovu je bilo 2000 vojakov v polni vojni opremi. Poveljnik je dal takoj izpustiti več čolnov na morje, dva od teh sta se potopila in izginila z vojaštvom vred v valovih. Na signale za pomoč so dospeli parniki iz Barija in vzeli na krov 20 ranjenih, 80 vojakov in mornarjev se pogreša. Posrečilo se je, parnik dovesti v Bari. Cenzura je prepovedala poročila o tej ladijski katastrofi.

Mi ne verujemo.

LDU. Berlin, 2. (DunKU.) »Abend« javlja iz Amsterdam: Kakor poroča iz New Yorka, je izjavil Wilson odposlanstvu ameriškega kongresa, ki se mudi sedaj v Parizu, da bo mirovna pogodba vseskozi soglašala s 14 točkami njegovega programa.

Vprašanje blokade.

LDU. London, 2. (DunKU.) Reuterjev urad javlja: Sklenilo se je odpraviti blokado, ne samo proti Poljski in Estoniki, temveč tudi proti Nemški Avstriji in proti pokrajinam, ki so jih zasedli Srbi in Rumuni. Mednarodna komisija s sedežem na Dunaju naj bi izvoz iz Nemške Avstrije v Nemčijo zabranjevala. Kakor je Reuterjev urad dalje izvedel, ta odprava blokade za Ogrsko ne velja.

Nemiri v Egiptu še trajajo.

LDU. Berlin, 2. (DunKU.) »Abend« poroča iz Bazla: Kakor javljajo »Times« iz Kaira, še niso ponehali nemiri v gornjem Egiptu. Beduini napadajo celo angleške čete. Vlak, ki je prihajal iz Luxora, je bil napaden; pri tem je bilo umorjenih 7 angleških častnikov.

Iz časopisja.

»Jugoslavija« poroča po »Jednostosti« da je bil mostarski odvetnik Dušan Vasiljevič poslan na mirovno konferenco kot bosanski izvedenec. Na račun se mu je izplačalo 2000 frankov dnevnih diet. Tadični državljani in izsesovalci Jugoslavije pa je prišel samo do Švice in se vrnil po-

tem v Sarajevo, kjer je še nadalje vlekel dnevne dijete po 60 frankov. Poleg tega je bil tudi imenovan za poslanca narodnega predstavništva, kjer dobiva dnevno 50 dinarjev diet. Drug slučaj je zadeva dr. Coroviča, kustosa drž. muzeja, ki vleče plačo kot šef bosanskega dopisnika urada in je poleg tega tudi poslanec nar. predstavništva. Kakor »vleče« 50 dinarjev dnevno. — Ljho si mislimo, koliko jim je na srcu blagostanje nove države. In ti ljudje hočejo delati v prid naroda. Pijavke! — Iz Belgrada priobčuje »Jugoslavija« izvršno poročilo, da je trgov. minister Ribarac napovedal, da bo suspendiral vse dosedaj izdane izvoznice za živež, ker je prišel na sled, da se dela z njimi naravnost sramotna kupčija. V to sfero je zapletenih celo nekaj poslancev. — Iz te vesti sledi, da je tudi naše narodno predstavništvo postalo umazana spekulativna »braničija« za nekatere koritarske poslance. Pride čas, ko bo ljudstvo obračunalo z njimi tako, kot se jim niti sanja ne. Po shodih pa kriče, da delajo za domovino...

»Mariborski delavec« piše ob priliki izstopa naše stranke iz vlad članek »Opomin z meje! Pomislite, da imamo šele lastno državo, nimamo pa še določenih mej! V nevarnosti je ozemlje naše ožje domovine, Slovenije! Resno pozivljamo »te« kroge, da odlože to svojo politiko, te svoje osebne interese itd. — »Mariborski JDS delavec« menda ne ve, da smo mi vstopili svoječasno v vlado le, da pomagamo konsolidirati naše mlado ujedinenje; in ne morda iz kakih »osebnih« interesov in da tudi nismo nikdar delovali za kake »osebne« interese, pa da tudi vsled »osebnih« interesov nismo stopili v opozicijo. Toliko brihtni smo tudi mi, da vemo, da nas hočejo trgati na vseh koncih in krajih, posebno našo Slovenijo, tako brihtni pa nismo bili in tudi ne bomo, da bi ne vedeli, da ravno razni jugoslovanski Tisze ogrožajo našo državno konsolidacijo!

Boljševizem in črne koze.

Članek »Grobovi talijo«, ki ga je priobčil »Naprej« dne 22. marca, je dal gospodom pri »Slovenskem Narodu« zopet priloiko, da so odprli njih skladišče, v katerem imajo nakupljenih brezštevilca izpričeval o boljševiki, in so par teh izpričeval priobčili v njih »Organo Magno«, da dokažejo, kaj se lepega godi v Rusiji. Najprej moram povedati, da sem se prav pristržno nasmejal, ko sem prečital članek v glasilu najavnejših jugoslovanskih demokratov, (rekel bi liberalcev, pa se bojim, da se zopet raztogotijo), ker sem konsistiral, da so se gospodje članka v »Napreju« precej ustrašili. No, upam, da jim ne bo hudega, ker se takoj drugi dan v uvodniku »Imperializem in boljševizem« tolažijo, češ, da so fraze, ki jih rabijo socialno-demokratski agitatorji, samo fraze. Sem tudi jaz mnenja, da so nazorji različni in svobodni, zato pristim, naj gospodje pri »Slov. Narodu« mislijo o soc.-dem. agitatorjih in o boljševizmu, kakor se jim zljubi. Pravijo sicer, da nimajo namena izpodbijati naših nazorov o boljševizmu, pač pa se jim zdi umestno, opozoriti nas na sodbo mož, ki poznajo boljševizmo bližje in natančneje.

Dosedaj so bili boljševiki sami razbojniki in roparji. Ker so seveda kot taki vse pokradli in oropali, so naenkrat postali dobri ljudje, ker podkupujejo vse vprek in plačujejo na milijone. Boljševiki so nadalje izvršni tihotapci, ker vtihtapljajo v salonskih vozovih cele zaklade. To pa je ničla proti še strašnejšim podrobnostim, ki jih »Slov. Narod« navaja iz spričevala švicarskega poslanika v Petrogradu. Iz poročila tega gospoda je posneti, da imajo boljševiki velike množine bacilov koz in legarja, zato razsojati ti dve nadlogi tako, da je prebivalstvo decimirano. Vsled tega morajo tvornice pohištva izdelovati velike krste v katere »nabašejo« 7 do 8 mrtvecev in — kdor več ima, naj več da! Čuditi se je, da so v tem oziru boljševiki neapraktični. Mesto da pustijo tvornicam pohištva izdelovati velike krste, bi jim morali ukazati, da izdelujejo najlaksurjoznejše pohištvo, do katerega bi morali imeti pravico samo »državljeni prve vrste«, t. j. delavci. Za počti! S par besedami hočem še potolažiti gospode v uredništvu »Slov. Nar.«, naj se nikar ne bojijo »rdečega terorja«, ker če je prebivalstvo v Petrogradu in Moskvi decimirano v tako kratkem času, hosta legar in črne koze v do- glednem času boljševizem pogolt- nila. Škoda je le, da imamo pri nas in na zapadu legarja, koz, lakote in takih ropotij dovolj in da nimamo še boljševizma, ki šele prihaja, počasi, a — gotovo! Hotel sem pisati v drugačnem tonu, pa se ne spleča!

Dopisi.

Litija. Moramo omeniti v našem, tako prilludnem listu šod železničarjev, ki se je vršil 30. marca na Pošti v Litiji. Toda obžalujemo, da ni bilo še kaj govornikov. Vsa čast sodrugu Perdanu, ki se že gotovo nahaja na potovanju. Želimo mu vsi, da se posreči, kar želi sam in njegovi sodrugji. Želimo mu, da bi srečen in zdrav dospel nazaj v domovino, ter prinesel s seboj še kakšno merco za tukajšnje litijske koritarje! Bila sta dva mladeniča, ki sta mu nekoliko oporekala, toda sodr. Perdan jima je še bolj navdušeno ribal pod nos. G. Lajovic je gotovo mislil, da se gre za agitacijo za prostovoljne legije! Kaj ne? G. Lajovic naj se raje potruži, da stopi v službo železničarjev, in služi preko 20 let, potem bo tudi on lahko ugovarjal takemu, ki po njegovem mnenju o tem nima pojma! Gospodje frakoničarji, menijo, da zatirajo revno ljudstvo, ampak gorje, če struna na goslih počti! To bo hujši pok nego 42 cm topa! Očite, da se ne bo zgodilo tako, kot tistim devicam na Ruskem, ki so prišle za lepo opravo pred Ljenu, pa so mesto solnčnika v roki in mesto tistega kosmatega mačka na roki imele rovnice, grablje in motike na rami! Gospodje frakoničarji: Na prihodnjem shodu se malo spodobneje obnašajte!

Kamnik. V nedeljo, 30. m. m. je priredila Nar. soc. zveza društven shod v telovadnici! Čitalniške dvorane je bilo seveda za delavce škoda! Udeležba je bila slaba, kar dokazuje, da se delavstvo zaveda, kje je njegovo mesto. V splošnosti se je samo zabavljalo čez naše sodelavce, ki ne trobijo v njihov liberalni rog. Očita se nam nemčurstvo, celo brezardnost! To ni res! Narodnost mi priznavamo vedno in smo jo tudi priznavali vse in povsod. Za Jugoslavijo, za narodno ujedinstvo smo se mi socialisti borili že desetletja preje kakor vsaka druga slovenska stranka. Mi smo imeli naslov: »Jugoslovanska soc.-dem. stranka« že takrat, ko se liberalcem še sanjalo ni, da bodo morali postati »jugoslovanski« demokrate, ako bodo hoteli še eksistirati kot stranka. Vi, gospodje liberalci, capljate za nami, daleč za nami, se delavstvu priljubite in hlinite; ste našimljeni z demokracijami frakarstvom, a v srcu vam je edina misel: prej ko močje napraviti 12 urni delavnik, odpraviti državne brezposelne podpore ter vsa dela, katera je napravila jugoslovanska socialna demokracija v prid slovenskemu delavstvu! Da se pa to ne zgodi, bomo na straži! — Ker se ves kapitalizem, trgovina in obrt organizira internacionalno, t. j. mednarodno, se tudi mi organiziramo mednarodno! V slučaju, da se pa ravno Jugoslovanci obdamo s kitajskim zidom, se zna zgoditi, da bodo Čehi o nas mislili, da živimo v deželi, kjer teče kamniška Bistrica in v njej živijo krokodili, kakor menijo, da po naših gozdovih skačejo opice! — Modro je povedal pri shodu neki tukajšnji liberalce: »Dvajset let zasledujem socialne demokrate in prišel sem do prepričanja, da ti pomagajo samo Nemcem in Lahom«. Ta človek se je gotovo preveč udal v svoje prekipčevalstvo, da ni opazil našega razvoja in dela! Sicer se pa iz Društvenega doma itak vidi samo do Albrehta! Treba vam je še par sto let študirati in zasledovati socializem, da bode šlo v vašo trdo glavo, da ni navijanje cen in prekipčevalstvo socializem! Ravno ta gospod bi bil prvi v Kamniku, ki bi bil za 20 urni delovni čas! Nad vse nesramna laž je bila na tem shodu izrečena, da smo dobivali socialisti od Nemcev podporo, menda prav ogromne svote! To je laž! In isti gospod je lažnivec! Pozivljamo ga, da to dokaže! — Liberalni delavski odbor se hvali, da nam je on izposloval zvišanje plač! Tudi to ni res! Kar je dosegel, je dosegel gospod major, pevelnik tovarne sam! Ta pri delavstvu obče priljubljeni gospod, mož na mestu, nam je pomagal mnogo! Vsa čast mu! Vlada je pa morala povišati plače na pritisk proletariata. Niti najmanje zasluge nimajo pri tem liberalci! Sicer pa so se plače povišale s februarjem menda. Torej takrat še tega liberalnega odbora niti bilo ni! — Glede aprovizacije bomo govorili prihodnjič, ker do danes niti ne vemo kakšne cene so pri istih prednostih, katere uživamo. Najbrže bo cena visoka, ker imajo to stvar v rokah pač ta pravil! — Končno opozarjamo razne liberalne »majstre«, naj ne poskušajo terorizirati naših somišljenikov! Ne igrate se z ognjem! Kar ni liberalnega, se jim sedaj kar naenkrat dozdeva nezmožno! Liberalci imajo prakso v postopanju, ki pa ni pristno »liberalna« in vseskozi »narodno-naroden!« Imamo dokaz, da jim niso

po godu najbolj zmogni učitelji in učiteljice — češ, da so nemškega duha! Gotovo jim ne bo po godu tudi naš gosp. poveljnik, ker ima nemško gospo soprogo; in je vendar zmogel v svoji stroki, da mu ga ni para. Čuvali bomo delavci, da ne tisti pri nas, ki je z nami dober in ljudomil; a naj bode karkoli, četudi ni kričavi slovenski liberalce. Naš program je internacionalen. — Razumete, liberalci!

Črešnjevec pri Slov. Bistrici. Tukaj se je vršil v nedeljo, dne 23. marca shod. Slovenske kmečke zveze, katerega so se množestveno udeležili tudi socialni demokrati. Poročevalec dr. Jerovšek je opisal svetovni položaj in orisal razmere v Nemški Avstriji. Ko pa je govornik omenil, da nam je vzela Nemška Avstrija sladkor, ki je bil namenjen iz Češke za Jugoslavijo, so to odobravalni šolski otroci: Prav je, da so ga vzeli stran! No, gospodje Kmečke Zveze! Prvič sem videl na shodu šoloobvezne otroke! To se sme po mojem mnenju goditi le na shodih S. K. Z. Nad 20 otrok je bilo pod 14. letom. Povejte, kam spadajo šoloobvezni otroci! Lepo se skrbijo za šolsko mladino, da kar po cele tedne in mesece morajo biti brez šolskega pouka! Vaša prva dolžnost bi bila poskrbeti za kurjavo šolskih prostorov, da bi se zaradi kurjave ne pustilo po cele tedne in mesece brez šole naše mladine, ki je prav dosti trpela v tej kruti vojni! Ali vas ne bo sram, ko bomo imeli same analfabete? O tem seveda se ni govorilo na shodu, da se naši mladini pomore do prave kulturne vzgoje! Narasli bi vam veliki stroški, če bi se dala drva iz občinskih gozdov na razpolago za kurjavo naše ljudske šole! Ko je končal dr. Jerovšek, se je oglašil k besedi sodrug Marčič, pozdravil navzoče in sporočil zborovalcem, da se ne more strinjati s predgovornikovimi besedami, ki je naglašal, da smo prosti in svobodni v naši Jugoslaviji. Nato je sodrug Marčič orisal »prostost« in »svobodo« v Jugoslaviji, ki nam zaplenja časopise, pošilja cenzorje na shode in se pretepa ljudi za kazni itd. Nato so zborovalci, socialni demokrati napravili medklic: »to naj bo »svobodna« Jugoslavija!« To pa petim ali sedmim možicelcem in nekaterim nerazumnim dekletom, ki so bile na shodu, ni ugajalo, da so socialni demokrati kričali »piju« in so začeli ugovarjati. Nato je sodrug Marčič prekinil svoj govor. Dobil je besedo sodrug Hajdnik, kmet in pristaša naše stranke. Omenil je občinstvu, da je deputacija, ki je bila teden popreje izvoljena na socialno-demokratskem shodu, da posreduje v Mariboru pri okrajnem glavarju dr. Lajšču zaradi prehranbenih težko obične Črešnjevec, izposlovala prvo najbolj potrebno pomoč na ta način, da je dala glavarstvu za občino Črešnjevec in za ubogo bistriško delavstvo 1 vagon krompirja na razpolago. Navzoči so sodruga Hajdnika z zanimanjem poslušali in gospodje SKZ so si mislili: Aha, to je dobro, da se bo dobil krompir! Morebiti ga bo tudi za naše preskečke nekaj, ko otrobov ni! In glej, ko je prišel dan delitve, pride v Slov. Bistrico z vozom gospod P. in prosi gospoda na aprovizaciji, ki je odgovoren za pravično oddajo krompirja, da naj bo tako dober in mu da krompirja za ubogo ženo B., ker jo je pozabil zapisati na listo, na kateri pridejo v poštev samo tisti, ki so v resnici potrebni. Na prigovarjanje gospoda P. je dala aprovizacija za to ubogo ženo B. 200 kg krompirja. V resnici ga pa tudi ta žena ne potrebuje za sebe. Mogoče, da ima kakšne prašičke, za katere bode rabila ta krompir. Kolikor mi je znano, so dobili še drugi pristaši gospoda P. po 150 kg krompirja, ki ga pa tudi niso potrební, saj so ga v jeseni sami prodajali! No, gospodje okrog SKZ, krompir pa je vseeno dober, čerudi se ga dobi na posredovanje socialnih demokratov! No da, vi še nikoli niste skrbeli za vaše bajtarje in delavce v občini Črešnjevec! Moram se še zahvaliti dopisniku »Slov. Gospodarja« za njegove lažnjive besede v št. 13 z dne 27. marca. V poročilu pravi, da so prišli socialni demokrati iz Pragerskega pod vodstvom sodruga Marčiča. Omeniti pa moram resnici na ljubo, da sta bila samo dva naša pristaša iz Pragerskega, vsi drugi pa smo bili iz Leskoveca, ki spada pod občino Črešnjevec! Povedati moram tudi, da je večina leskovskih kmetov, bajtarjev in delavcev, v naši politični organizaciji, razen par petoliznikov, ki jih itak ne rabimo. Vsem tistim, ki spoznajo pravico našega mnenja, ker v slogi je moč, v socializmu naš spas!

„Ljudski Glas“!
Prva številka je danes izšla.

Dnevne vesti.

— **Frakarija pri »Slov. Narodu«** se je že oglašila in vzdignila pač kot za ta posel najbolj sposobna in »damam« sorodna kasta svoje bojno kopje nad nas ter se šla bojevati za »damo« — seveda brez upe za zmago, o tem je lahko prepričana. Pozabila je pri tem žalibog natančno razložiti, kako resno delo opravlja tisto meščansko ženstvo, ki reprezentira »dame«. Ali spada v to resno delo spanje do opoldne, ali živč o clocokta, ali poliranje nohtov po 3 ure na dan, ali čitanje modnih žurnalov, ali posedanje po slaščičarnah, pohajkovanje po cestah — ali reprezentacije — tega nam »Narodu« višeski frakar ni razložil. Kolikor mi poznamo dame, je njihovo še »najresnejše« delo sekature poslov do pozne noči. A »Slov. Narod« in njegovi kavalirji naj bodo prepričani, da bo tudi zanje in za »smetano družbo« v najkrajšem času napočil dan sodbe; da je ta dan že jako, jako blizu, in da bo ob zori njegovi tako temeljito zginila frakarija obel splov, kakor tega danes morda še sama ne sluti. Le malo potrpljenja še prijatelji! — ura se bo skoro stekla, in potem bomo govorili naprej.

— **Interpelacija glede skilcanja** deželnega zbora za Slovenijo je stavila na seji deželne vlade poverjenik za socialno skrb sodrug Prepeluh. Res, skrajni čas bi bil, da se ustreže tej splošni zahtevi, ki bi mnogo prispevala k pojasnitvi položaja. Radovedni smo že, kdaj bo zmagal pri nas demokratizem.

— **Pomilostitev za politična in** manj pomembna kazenska dejanja je predlagal na seji deželne vlade poverjenik za socialno skrb sodrug Prepeluh. Sem spadajo vse politične kazni in razne obsode, ki so se izvršile zaradi potvarjanja potnih listov in aprovizacijskih kart pod pritiskom zlasti prejšnjega režima in v sili.

— **Nesreča.** Včeraj dopoldne se je neki dijak I. državne gimnazije igral med šolskim punkom s patrono, ki je razpočila in mu odrgala štiri prste na roki.

— **Izpred ljubljanske porote.** Nevesti uradnik. 31. marca je stal pred porotniki Bruno Klauer, 26 let star, bivši računski oficial v Ljubljani. Klauer je pod vodstvom bivšega deželnega šolskega nadzornika Albina Belarja, ki je pri deželnem šolskem svetu uvedel akcijo za dobavo čevljev revnim otrokom na meščanskih in ljudskih šolah na Kranjskem, vodil račune in sprejemal denarne zneske, ki so jih prinesli zastopniki šol. Ta denar je moral nalagati pri združnici avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani pod naslovom »Deželni šolski svet, akcija za čevlje«. Meseca aprila je pa Belar zbolel, zato se je vodstvo vse te akcije izročilo Klauerju. Dočim je do tedaj Klauer vodil račune pravilno in ravnal s prejetim denarjem po ukazu, je takoj po odhodu svojega predstojnika zašel na krivo pot. Začel je v Kreditnem zavodu v raznih zneskih dvigati denar, katerega je zase porabil, tako je do 9. oktobra 1918 skupno vložil 8338 kron 40 vin., dvignil pa 7418 kron 48 vin. Klauer pa tudi po nakaznicah sprejetega oziroma osebnega prinešene denarja ni vedno nalagal v Kreditni zavod, temveč, kakor sam priznava, okoli 4000 K poneveril. Obdolženec, ki svojo krivdo priznava, misli, da znaša skupna vsota poneverjenega denarja 15.000 K — v škodo siromašnih šolskih otrok. Porotniki so se izrekli z osmini glasovi proti štirim za krivdo obdolženca, nakar ga je sodišče obsodilo na 15 mesecev ječe, poostrene s enim trdim ležiščem vsako četrtletje. — **Tatvina v tukajšnji vnovčevalnici** za živino. Rajko Lubej, 16letni zlatarski vajenec, je odvzel 21. novembra svoji odsotni sestrji, ki je bila blaginčarka v tukajšnji vnovčevalnici za živino, blaginjske ključke, odprti blaginjo in izmaknil denarno pismo z vsebino 118.980 K, ki ji ga je dal trgovec in uradnik vnovčevalnice, Ivan Bahovec, v shrambo. Takoj drugi dan je odšel v Zagreb, kjer si je nakupil različno perilo, zlato uro in druge stvari. Tu se je seznanil z Ivanom Paveo, 34letnim delavcem iz Gerače vasi, in Viktorjem Mezetom. Obljubil jima je dobro plačo, ako mu pomagata pri njegovi kupčiji. Odpeljali so se v Sisek in od tam v Petrinje. Tu so kupili tri konje in nadalje v Novi Še kočijo in konjsko opremo, kar so vse skupaj prodali na semnju v Bihači. Nato se jim je pridružil še neki Petrovac. Iz Bihače so se vsi štirje odpeljali v Celje, kjer je Lubej izročil del nakupljenega sukanca, ki ga je kupil v Bihači, Mezetu in Petrovacu, da bi ga z dobičkom prodala naprej. Lubej in Paveo sta pa v Celju potratno živela in sta bila v noči na 12. marca 1919 v toleranci hiši areti-

rana. Pri Lubeju se je našlo še 64.273 K, pri Paveu pa 11.540 K; nad 40.000 K je Lubej zapravil. Po zaslišanju sta bila obdolženca priznana krivim, in sicer Lubej hudodelstva, Paveo pa soudeležbe tatvine. Sodišče je obsodilo Lubeja na 2 in pol leta težke ječe, poostrene s postom in temnico na dan 21. februarja vsakega leta, Pavea pa na 6 mesecev ječe. — S to razpravo se je končala prva letošnja porotniška doba.

— **Napad.** Pred nekaj dnevi sta dva neznanca na Poljanskem nasipu napadla neko osebo ter jo hotela oropati. Toda vsled pretnje s samokresom sta jo takoj odkurila. — Vseled tega opominjamo merodajne faktorije, da naj raje skrbijo za varnost človeka, nego da zalezujejo povsod socialne demokrate.

— **Svoboden prevoz.** Ker je v vprašanju blokade ozemlja bivše Avstro-Ogrske ustvarjena nova situacija, je odredilo finančno ministrstvo v Belgradu prevoz blaga preko našega ozemlja v vseh smereh nadalje svobodno.

— **Gledališko društvo na Jesen-** cah uprizori v soboto, dne 5. t. m. ob 8. zvečer in v nedeljo, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani pri »Jelenju« na Savi tridejansko burko »Španska muha«. Otrokom tudi v spremstvu staršev vstop ni dovoljen.

— **Društvo zasebnih uradnikov** in uradnic in sicer skupina za industrijo, obrt in trgovino prosi vse člane in članice, ki spadajo v to skupino, da takoj vrnejo izpolnjene podatke. To velja tudi za tiste tovariše in tovarišice, ki sicer niso še člani društva, a so se jim tiskovine tudi doposlate.

— **Zveza škotistov** ima svoj društveni sestanek v nedeljo, dne 6. aprila ob 10. uri dopoldne pri »Novem svetu«. Tovarši, katerim so prejemki povišani, se prosijo, da prineso s seboj natančne podatke.

— **Za družino preganjanih trža-** škkih železničarjev so nam dospelo še naslednje zbirke: skupina Zagorje 229 K 60 vin., skupina Jesenice 582 kron, skupina Zidan most 483 K (ta zbirka je bila zbrana po sledečih polah: št. 1, Likonik 255 K, št. 2, Fr. Vrhovec 91 K, št. 3, M. Petkovšek 48 kron, št. 4, Baida 33 K, Kosem 49 K, št. 5, Šumelj 16 K). Prej izkazano 1068 kron, skupaj 2352 kron 60 vinarjev. Ves ta znesek smo že odprnili v Trst, da se izroči svojemu namenu. Vsem darovalcem toplja zahvala!

Iz stranke.

V petek, dne 4. aprila ob 8. uri zvečer zelo važna seja izvrševalnega odbora. Polnoštevna udeležba dolžnost!

Ptu. Kraljeva org. JSDS ima v soboto ob 4. uri popoldne v uradni sobi okrajne bolniške blagajne svojo sejo, na katero so njudno vabljeni vsi sođr. odborniki in zapisnikarji.

Shodi.

V soboto, dne 5. aprila: V Ljubljani za drugi okraj ob 7. uri zvečer v gostilni pri Plankarju (prej Kramer), Dolenjska cesta.

V Ljubljani za tretji okraj ob 7. uri zvečer v gostilni »Pod staro lipo«, Rimska cesta št. 18.

V nedeljo, dne 6. aprila:

V Škofji Loki ob 3. uri popoldne. V Zgornji Besnici pri Kranju ob 3. uri popoldne. Poroča sođr. Čelešnik.

V Slovenski Bistrici ob 1. uri popoldne. Poročevalec pride iz Maribora ali iz Ljubljane.

V Strišču pri Ptuju ob 2. uri popoldne. Poročevalec iz Ljubljane.

V nedeljo, dne 6. aprila t. l. na Zgornji Polskavi pri Slov. Bistrici javen političen shod. Poročata sođr. Marčič in sođr. Bračič. Čas in prostor shoda se še določi.

Poročila.

Shod v Predtrgu pri Radovljici se je vršil 30. t. m. v gostilni pri Koku ob zelo slabem vremenu v prav obilni udeležbi domačega prebivalstva. Navzočih je bilo tudi večje število radovljiških inteligentov in nekaj ženstva. Poročal je sodrug dr. Korun, ki je najprvo pojasnil razredno stališče socialno-demokratske stranke. Človeštvo se deli v dva velika razreda, in sicer v delovni razred, kamor spadajo vsi duševni in telesni delavci, bodisi da delajo v uradu, na polju ali v tovarni, in ki žive od svojega zaslužka; in pa razred kapitalistov, katerega kolosalni dobički izhajajo iz izkoriščanja delovnega razreda. Socialistična stranka zastopa interese delovnega naroda v nasprotju s klerikalno in liberalno stranko, ki hočeta zastopati kapitaliste in delovne sloje obenem, ki pa v resnici služita le interesom bogatinov. Govornik omenja kričeče razmere v notranjem življenju naše

države, kjer se hoče vladati še vedno potom bajonetov, kjer ni prave svobode, po kateri naš narod tako strastno hrepeni. Svobodna trgovina je prinesla konsumentu veliko škodo, napolnila pa bo žepe spekulantov in verižnikov. Zato zahtevajo socialisti takojšnjih sprememb v tem oziru. Zunanji položaj mlade države je tak, da je dosedaj socialistična stranka podpirala vladu pri urejanju njen razmer, toda upeljava svobodno trgovino in zavlačenje agrarne reforme so prisilile njene zastopnike k odstopu. Glede bodočega sodelovanja socialistov bo odločilno stališče, ki ga bo zavzela vlada v socialnih vprašanjih. Kljub temu pa ostane revolucionarni in republikanski program stranke v polni veljavi. Vse mešetarje v Parizu ne bodo pravično rešile našega narodnostnega vprašanja na obali Jadranskega morja, edina naša rešitev je v preobratu, ki ga pripravljajo v Italiji delovni sloji. Takrat bo pa prišel tudi za naš narod čas, da vzame sam v svoje roke državno krmilo iz rok kapitalističnih laži-demokratov. Po programu se socialno-demokratska stranka ne loči od boljševikov, pač pa po načinu, kako uresničiti ta program. Socialisti hočejo spreminiti kapitalistični družabni red v socialistični potom mirnega razvoja in organizacije, med tem ko uporabljajo boljševiki silo. Čim manj je žrtve in krvi, tem bolje bo. V debati se je oglašil slučajno navzoči sodrug iz Srbije, ki je bil med vojno v našem kraju interniran. Izrazil je svoje veselje nad močnim socialističnim gibanjem našega naroda, pa tudi dvome o uspehu ministerialne politike. Buržoazne stranke so storile v Srbiji veliko krivico socialistom. Po volilnem glasovanju leta 1912, bi morali dobiti srbski socialisti 12 zastopnikov v narodno predstavništvo, buržoazija pa jim je dala samo enega. Govornik izraža nadeje, da se bodo vsi slovenski, hrvaški in srbski socialisti združili v močeno jugoslovansko socialno-demokratsko stranko. Po njegovem govoru je bil zaključek shod.

V Begunjah pri Radovljici se je vršil v nedeljo, dne 30. marca v restavraciji I. Avsenika shod socialno-demokratske stranke. Otvoril ga je zastopnik radovljiške kraljeve politične organizacije in podal besedo sodrugu dr. Korunu iz Ljubljane. Govornik je stvarno razložil program socialno-demokratske stranke, ki se zelo hitro in uspešno razvija med našim malim kmetom in kmečkim delavstvom. Narod polagoma začne uvidevati, da služita drugi dve slovenski stranki, ki se borita proti socialistom, le interesom kapitalistov, t. j. bogatih trgovcev, velikih posestnikov in drugih vojnihi dobičkarjev. Glavni stebri klerikalne stranke po deželi so ti magnati in pa župani, ki so kot n. pr. begunjski paša Trunk (hudeje ga imenujejo Strunk), revnemu ljudstvu pred vojno toliko škodovali v vojaških zadevah in pa pri aprovizaciji. Liberalna stranka pa je sramežljivo zatajila svoje prejšnje ime in se prekrstila v »Jugoslov. demokratsko stranko«, ki jo vsled podobnosti imena ljudstvo dostikrat zamenja z »Jugoslovansko socialno-demokratsko stranko«. V liberalni stranki imajo odločilno besedo denarni mogotci in ti ovirajo vsako akcijo v prid delovnega ljudstva, h kateremu pripada ravno tako mali kmet, kmečki delavec in obrtnik, kot pa fabriški delavec in uradniški proletarijat. Socialistična stranka zahteva, da se zemlja veleposestev nad 100 orolov razdeli med male kmete, tako da bomo v njihovim družinam omogočeno pošteno preživljanje. Stranka zahteva tudi zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti, tako da ne bo več po naših vaseh polno ljudi, ki imajo premo, da bi živeli človeku podobno. Vse te in druge zahteve pa se bodo uresničile le tedaj, ako se bo ljudstvo krepko oprijelo socialistične organizacije in pridno čitalo strankine liste, dnevnik »Naprej« in pa tednik »Ljudski Glas«, ki je namenjen v prvi vrsti kmečkemu prebivalstvu. Socialisti nočejo jemati nikomur vere, hočejo pa zabraniti, da bi klerikalci izrabljali cerkev v svoje strankarske namene. Zborovalci, katerih je bilo nad sto, so pazno sledili izvajanjem govornika. Privikrat se je slišal na javnem shodu v Begunjah odkritosrčen glas, ki se ne boji ljudskih izkoriščevalcev in ki se odločno bori za delovne sloje naroda, in ta je izhajal iz ust glasnika socialno-demokratske stranke. Po govoru dr. Koruna se je oglašil k besedi domači župnik in skušal nepeljati vodo na klerikalni mlin. No, zadonel se iz srede navzočih odločni glasovi, ki so mu dokazali, da naši kmetje ne zaupajo več klerikalcem. ki so tako brezvestno agitirali v prihodnji vojni. Zaključnim besedam dr. Koruna so zborovalci burno pritrdjevali.

Brežice. V nedeljo, dne 30. marca popoldne se je vršil pri nas javen ljudski shod. Prostor »Narodnega doma« so bili nabito polni, razen Brežičanov so prišli na shod tudi kmetje iz daljnih vasi. Poročevalec sodrug Mihevc je v poldrušnem govoru razlagal vzroke in posledice svetovne vojne, ki jo je povzročila kapitalistična vojna in kako hoče kapitalizem do imperialistično gonjo nadaljevati. Govornik je orisal nadalje trli politični položaj, ki je sedaj v naši domovini in katerega hočejo nekatere klike meščanskih strank vzdržati, kar brez ljudske volje ne bo do šlo. Nadalje je sodrug Mihevc govoril o potrebi sklicanja deželne zbornice, češ, mi Slovenci, ki stojimo na najvišji kulturni stopnji v Jugoslaviji, zahtevamo, da se da legislativna pravica deželni zbornici za Slovenijo. Zborovalci so govorniku burno pritrdili. Nato je sodrug Vehovec v jednatih besedah spodbudil zborovalce k organizaciji, razložil jim je, kako so ravno v sedanjem času potrebne organizacije, ki imajo nalogo, bojevati se proti kapitalističnim organizacijam. Sodrugi Baraga kot sklicatelj in predsednik shoda, je očrtal domačo lokalno politiko, za kar je žel burno odobravanje. Prišli so po shodu k poročevalcem kmetje, ki so prosili, da bi se tudi v njihovih krajih priredili socialistični shodi.

Rajhenburg. Kdo bi si mislil, da bodo ti »brezverski« socialisti demokraciji hodili od vasi do vasi in seljali seme socializma, kjer so se kmetje prekrizavali, ko so slišali o kakem socialnem demokratu. Danes hrepeljo po socialističnem nauku. Zato človek z veseljem opazuje, kako gredo s hitrimi koraki v boljšo bodočnost! Seveda imamo še precej nerazoranih njiv, toda ako imamo voljo in moč, bo kmalu po vseh, do sedaj še ne razoranih njivah cvetelo rdeče cvetje! Tudi v Rajhenburgu so se začeli zelo zanimati za našo stranko. Dokaz shod, ki smo ga imeli v nedeljo, dne 30. t. m. vršil se je političen shod naše stranke, ki je bil zelo dobro obiskan. Vsi prostori so bili nabito polni. Poročal je sodr. Vehovec iz Ljubljane in sodr. Pečnik iz Zidanega mosta. Sodrugi Vehovec je poročal o predloženem stanju našega kmeta, kako da so morali marsikateri mali kmetje prodati zadnjo kravo iz hleva in so odšli tja v daljno Ameriko v rudnike in tovarne. Koliko jih je bilo, ki so kopal, kopali tako dolgo, da so izkopali sami sebi svoj — grob. Družina je čakala in upala na boljšo bodočnost. Ali prišla ni boljša bodočnost temveč vojna! Meščanske stranke so dovoljevale kredite za oboroževanje. Slikal je v živih potezah trpljenje našega naroda v vojni in o početku ustanovitve Jugoslavije, o nalogah naše države, da bomo zadovoljni, da bomo imeli vsi dovolj prostora doma! Sodrugi Pečnik je poročal o delovanju meščanskih strank v narodnem predstavništvu, ki mislijo, da bodo zopet vodili ljudstvo tako, kot so bili navajeni pred vojno. Ljudstvo je danes spoznalo te gospode, ki so vsak dan drugačnega mnenja! Shod bo ostal Rajhenburčanom v dobrem spominu. Kličemo vam: Na delo! Uspchi so nam gotovi!

Strokovno gibanje.

Iz strokovnih organizacij.

Shod natakarijev in natakarij ter kavarniških, hotelskih in gostilniških uslužbencev je v petek, dne 4. aprila ob pol 12. uri ponoči v kavarni »Central«. Na shod vabimo vse društvene in društvenice ter druge tovariše in tovarišice, ki se niso pri društvu, da se razgovorimo o naših stanovskih razmerah. Organizacija naravnost lepo napreduje, zato pojdi s tem večjim veseljem k delu. — Odhor.

Društven shod Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo, podružnica Spodnja Šiška, se bo vršil v petek, dne 4. t. m. v gostilni Favaj ob pol 7. uri zvečer. — Sklicatelj.

Shod lesnih delavcev v Celju se bo vršil v soboto, dne 5. aprila ob 7. uri zvečer v hotelu »Pri lastovki«. Poročevalec iz Ljubljane.

Shod lesnih delavcev in tapetnikov iz Ljubljane in okolice se bo vršil v nedeljo, dne 6. aprila t. l. točno ob 9. uri popoldne v restavraciji »Narodnega doma«. Dnevni red: Mesecno poročilo; mezdne razmere v lesni in tapetniški stroki, ter sklepi k temu; razno. Z ozirom na važnost dnevnega reda naj nihče ne manjka. — Odhor.

Občni zbor lesnih delavcev v Polzeli se bo vršil v nedeljo, dne 6. aprila ob 2. uri popoldne. Poročevalec iz Ljubljane. Pridite vsi!

Občni zbor lesnih delavcev v Št. Lovrencu nad Mariborom se bo vršil v nedeljo, dne 6. aprila ob 2. uri

popoldne, in ne v ponedeljek 7. aprila. Pridite vsi na shod! Poročevalec iz Ljubljane.

Shod kovinarjev v Štorah se vrši v ponedeljek, dne 7. t. m. ob 2. uri popoldne. Agitirajte za polno udeležbo. — Osrednji odbor.

V nedeljo, 6. aprila t. l. se vrši v Šmartnem pri Litli (gostilna g. Gruma) ob 10. uri popoldne ustanovni občni zbor usnarjev in sorodnih strok. Člani, pridite vsi!

Mezdno gibanje.

Ljubljanski pečarski pomočniki so v mezdnem gibanju. Delavci te stroke naj ne potujejo v Ljubljano, dokler ni gibanje končano.

Vestnik »Svobode«.

Celje. V nedeljo, 6. aprila ob 2. uri popoldne v dvorani gostilne na Zelenem travniku ustanovni občni zbor podružnice »Svobode« za Celje. — Sodrugi in sodružice, udeležite se v obilnem številu zborovanja naše kulturne organizacije. — Po zborovanju ob 4. uri popoldne se istotam vrši društveno predavanje; predava sodružica M. Urbančeva iz Ljubljane.

Kultura.

»Veriga.« Ljudska zgodba v treh dejanjih. Spisal Fr. S. Finžgar. Režiser H. Nučič. — »Veriga« ni drama, marveč dialogizirana novela; pisatelj jo je krstil »ljudska zgodba«. Dejanje zgodbe je kaj skromno: Kmet Marko in njegov sosed Mejač se spreta radi verige, ki jo je Marko zgubil pred desetimi leti in zdaj — kot domneva in trdi sam — našel tik Mejačevega kozolca. Iz tega prepira se razpali dveje strasti, dveje pristnih kmečkih trm si stopi nasproti, mota se v klopčič neresljivega konflikta, ki ga nadomda preseka tragična smrt deda Primoža, Markovega očeta, v vrtincu Krnice. Spricho te smrti se pobotata razljučen kmeta, sežeta si v roke. Kakor dejanje samo, je enostavna tudi ideja te tendenčne zgodbe: strast rodi novo strast, prepričanje nov prepričanje in končno nesrečo. — Gotovo je, da ima ta Finžgarjeva dramatisirana zgodba za narod mnogo vzgojevalnih kali v sebi, da je idejno neoporočna, dasi prav nič ne nova, da je ta monotona strast, enolična, kipeča iz same sebe, risana z vso nazornostjo mojsterskega opazovalca kmetke psihe, podana s Finžgarjevim nekoliko starodobnim, robatim, a iskrenim realizmom, za katerega mi mlajši, iskalci čisto drugačnjega lepota in vrednot, nimamo več pravega zmisla. Človek se divi tej žlahtni, zdravi ljudski govorici, ki se peni kakor gorska studenčnica, tej zgoščenosti lapidarnosti in krepkoči dejanja. Ali pa prepričuje gledalca? Bojim se, da ne. Priznati moram, da me to delo vzbudi vsem tehničnim izpilenostim ni zgrabilo niti enkrat s fisto primarno elementarnostjo, ki je bistveni učinek vsakega resničnega umotvora. Čutil sem se, ko je tako nepričakovano, skoro brez prehoda, zavela burja razljučenega prepira z odra, čutil na koncu, ko je vse to ugasnilo v še bolj nepričakovanem tragičnem slučaju — slučaju in nič drugega! — Primoževa smrti. Finžgarjevo pisateljsko pero ima mnogo vrlin: morda bi bil on naš največji realist, da ni tako vnažen, tako formalen; njegova umetnost ne prisije do zadnjih globin človeške duše, goreče v prokletstvu svojih strasti. Zato tudi to njegovo delo, ki mu rad priznavam mnogo dramatsko-umetniških kvalit, seosebno ogibanje nepotrebne teatralike in hlastanja po cenčnih efektih, ne nosi na sebi bleška vzvišene neoporečnosti, marveč je njegov celotni učinek preveč vnanji, nekako literaren, skorajda artističen. Vsekakor pa zavzema v našem ubožnem slovsu dobrih ljudskih igrokazov eno izmed častnih mest.

Igra je bila silajno naštudirana, tako vestno pripravljena kot malokatera, kar sem jih videl letos. Zato so jo tudi temu primerno igrali. Vprašanje je seveda, so-li ti kmetje, ki nastopajo v »Verigi«, zares kmetje ali ne. Gotovo je gospod Finžgar videl ob snovanju tega dela vse drugačne gorenjske grče tam izpod škofjeških hribov, nego sta Marko gosp. Nučiča in Mejač g. Bratine. Ne trdim, da sta bila slaba, vem, da sta njuni ulogi težji, nego se zdi, znano mi je, da je naše dramsko osobje prekomerno obremenjeno z najheterognejšimi ulogami, da bi moglo sproti ustvarjati zares umetniške kreacije. Zato govorim sline ira. Vzlic temu bi g. Nučič v ulogi kmeta moral opustiti tisto »salonsko« noslanje in se odločiti za ta ali oni dialekt in g. Bratina bolj diferencirati in modulariti svoj kričavi preprič. V celoti pa za služite obe ulogi priznanja. Nenavadno dobra sta bila bahtar Dnolec g. Ločnika, ki je opremil svojo ulogo s finim intrigantskim umevanjem in

Boltežar g. Preka, nekoliko karikiran a imeniten tip hribovca. Janez in Micka, ljubeči žrtvi nesrečnega prepira njunih očetov, sta bila dokaj resnični kmetjski par, zlasti Micka (g. Juvanovca) je podala svoj zanimivo risani značaj zelo verodostojno. Dočim je Janez (g. Gregorin) ob slovesu malce pretiraval. Tomažinu g. Novaka v igri ni nedostajalo inteligenca, prav tako tudi svetopisemskemu očaku Primožu (g. Rasberger) ne, ki je bil posebno v zarotniški sceni z obema dečkoma poln najiskrenejše topline. Ženi obeh razprtih sosedov, Mina (g. Bukšekova) in Liza (g. Rakarjeva) ste iz svojih ulog storili, kar se je dalo storiti, polna življenja pa je bila dekla Alena (g. V. Danilova). Tudi oha mala fantička nista bila slaba. Poznalo se je, da so se vsi igralci oklenili z vestno ljubeznijo svojih nalog in zelo pripomogli do precej častnega uspeha večera, ki se je na zunaj očitaval v burnem ploskanju igralcem in pisatelju. Pisatelj je bil izročen velik venec. F. A.

Nainovejše vesti.

Prosta trgovina z Nemško Avstrijo.

LDU. Dunaj, 2. (DunKU.) Ameriška mislija je na podlagi poročila ameriške mirovne misije v Parizu obvestila državni urad za vnanje posle, da bodo asociirane viade dne 2. t. m. razglasile, da se z Nemško Avstrijo zopet odpre prosta trgovina. V tem vprašanju je tudi veliko-britanski polkovnik Cuningham, državni tajnik za zunanje posle, po naročilu veliko-britanske vlade danes objavil: 1. Od 2. aprila dalje se dopušča prosti uvoz vsega blaga v Nemško Avstrijo, izvzemši omejeno število vojaških predmetov. 2. Zopetni izvoz iz Nemške Avstrije v Nemčijo, boljševiško Rusijo in Ogrsko je prepovedan. Izjeme teh omejitev more dovoliti le posebna medzavezniška komisija, ki se bo v to svrhu sestala na Dunaju. Tej komisiji se bo naročilo, da v primerih krajihi na nemški in ogrski meji postavi nadzorovališča, da se prepreči zopeten izvoz, in sicer s sodelovanjem nemško-avstrijskih carinskih uradov. Razun tega naj komisija stori vse potrebne korake, da se v nemško-avstrijskih tovarnah zabrani izdelovanje vojnega materiala.

Zahteve državnih nastavlencev v Nemški Avstriji.

LDU. Dunaj, 3. (DunKU.) Kakor javlja korespondenca, je včeraj odposlanstvo stalnega zastopstva organizacij nemškavstrijskih državnih nastavlencev predložilo državnemu kancelarju dr. Rennerju zahteve državnih nastavlencev vseh kategorij in službenih panog. Odposlanstvo je zahtevalo, da se takoj dovolijo olajšave, ki so bile podeljene železničarjem in poštним uslužbencem, namreč: nakazilo potrebnosti iz demobilizacijskega blaga in postavitev mednarodnega sosveta državnih nastavlencev. Državni kancelar je upravičenost teh zahtev pripoznal in obljubil, da se bo stvar rešila v prvem kabinetnem svetu, ravno tako, da se bodo rešile tudi druge želje. Odposlanstvo se je potem oglasilo pri državnem kancelarju za finance dr. Schumpetru.

Nemško-avstrijska narodna skupščina.

LDU. Dunaj, 3. (DunKU.) Sprejeti so bili nastopni zakonski načrti: Zakon za varstvo pekarske obrti, zakon o preskrbi vojnih ujetnikov in civilnih aretirancev, zakon o izgonu iz dežele in prevzetju premoženja habsburško-loirinske rodbine. Na predlog poročevalca dr. Schacherla je bil sprejet v drugem in tretjem branju zakon glede odprave eksteritorialnosti, ki ni osnovana v narodnem pravu. Predlog poslanca Clessina o odpravi plemstva je bil sprejet v drugem in tretjem branju. Istotako tudi predlog o odpravi smrtni kazni in predlog o prenosu poslov bivšega državnega sodnega sveta na nemško-avstrijski ustavni sodni svet in predlog o pomiloščenju vojnih ujetnikov in civilnih internirancev. Prihodnja seja jutri ob 3. popoldne.

Češka socialistična klub zahtevata polasnli.

LDU. Praga, 3. (ČTU.) »Češko Slovo« poroča: Oba socialistična kluba narodne skupščine sta imela sredi posebnih sej, kjer sta razmotrila zunanji položaj, zlasti pa vprašanje intervencije na Ruskem in na Ogrskem. Dosegla sta ugodne uspehe. Sklenila sta, da je treba varovati nedotakljivost ozemlja Čehoslovaške republike in vzdrževati gospodarske zveze do skrajnih posledic. Zaradi tega država ne sme z oboroženo silo poseči v razmere v teh dveh državah. Da se pa popolnoma polasni zadeva, odpošljeta oba klu-

ba skupno deputacijo socialističnega bloka k ministrskemu predsedništvu in k predsedniku dr. Masaryku.

Zahteve češkega socialističnega kluba.

LDU. Praga, 2. (ČTU.) Večerna izdaja »Prava Lidu« poroča: Zastopniki socialističnega kluba so intervenirali pri ministru za notranje zadeve Švehlu in stvari razpisa volitev v novi parlament. Zahtevali so, naj takoj ro določitvi mej Čehoslovaške republike ustavni odsek predloži načrt nove ustave in novega poslovnika narodne skupščine. Minister Švehla je izjavil, da je za takojšnji razpis volitev narodno skupščino, kar se bo zgodilo, čim bodo občinske volitve gotove. Načrtu pa nasprotujejo razmere na Slovaškem. Minister se bo takoj dal nanatanjeje poučiti o razmerah na Slovaškem, ali so še kakke druge ovire za razpis volitev. V to svrhu bo v kratkem sklicana konferenca načelnikov strank.

Stavka v ruskem področju.

LDU. Essen an der Ruhr, 3. (ČTU.) Stavka v ruhrskem področju se je snoči nepričakovano močno razširila, tako da stavka danes približno 190.000 delavcev. Celokupno število delavcev v ruhrskem ozemlju cenijo na skoro pol milijona mož.

Stept optimisti.

LDU. Bern, 2. (ČTU.) »Echo de Paris« javlja: Načrt za prodiranje proti boljševikom je že izdelan. Akcija se prične že prihodnje dni. Močne rumunske čete in francoski kolonialni vojniki so pripravljeni prodirati proti Budimpešti. Ta armada bo znašala 500.000 mož. Po načrtu mora vso Ogrsko zasedati v 14 dneh. Iz Marseillesa in Geneve odhajajo vsak dan na Reko parniki z vojnim materijalom z zapadne fronte. Čehi bodo držali severno mejo na Ogrskem, da preprečijo predor boljševikov iz Ogrske na Slovaško. Z današnjim dnem se je začela blokada Ogrske.

Petrolejski tanki v Rumuniji eksplodirali.

LDU. Dunaj, 3. (ČTU.) »Diminca« prinaša vest, da so petrolejski tanki v Konstanci eksplodirali. Mnogo ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Vse hiše v bližini pristanišča, kjer se je dogodila nesreča, so zgorele. Domneva se, da so eksplozijo povzročile bulgarske boljševiške čete, ki so se v zadnjem času pojavile v Dobrudži.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 2. t. m. je poročati: Krušne moke še vedno primanjkuje. Z največjo težavo je zagotovljena peka kruha še do prihodnje nedelje. Aprovizacija izpolni svojo ubožno akcijo in bo poleg mesa razdeljevala tudi kruh in moko po znižani ceni. Razdelilni načrti se pravočasno objavijo. Za velikonočne praznike razdeli aprovizacija po 1 kg bele moke na osebo. Pekovska zadruga se pritožuje, da postopanje aprovizacije s posameznimi peki ni v redu. Pritožbe so popolnoma neupravičene. Pekom v mestni pekarni se zvišajo plače.

Meso na rdeče izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v soboto, dne 5. aprila v cerkvi sv. Jožefa. Določa se tale red: popoldne ob 8. do pol 9. št. 1 do 200, od pol 9. do 9. št. 201 do 400, od 9. do pol 10. št. 401 do 600, od pol 10. do 10. št. 601 do 800, od 10. do pol 11. št. 801 do 1000, od pol 11. do 11. št. 1001 do 1200, popoldne ob 1. do pol 2. št. 1201 do

1400, od pol 2. do 2. št. 1401 do 1600, od 2. do pol 3. št. 1601 do 1800, od pol 3. do 3. št. 1801 do 2000, od 3. do pol 4. št. 2001 do 2200, od pol 4. do 4. št. 2201 do 2400, od 4. do pol 5. št. 2401 do konca.

Čebula za VII. okraj. Stranke VII. okraja dobe čebulo v soboto, dne 5. t. m. pri Mühlleisu na Dunajski cesti. Določa se tale red: popoldne ob 8. do 9. št. 1 do 330, od 9. do 10. št. 331 do 660, od 10. do 11. št. 661 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg čebule, kar stane 2 k.

Čebula za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja dobe čebulo v soboto, dne 5. t. m. pri Mühlleisu na Dunajski cesti. Določa se tale red: VIII. okraj popoldne ob 2. do 4. IX. okraj od 4. do 5. Stranke dobi za vsako osebo 3 kg čebule kar stane 2 kroni.

Raznoterosti.

* Brezžični telefon. Ameriška informacijska pisarna poroča iz New-Yorka: Po trditvi dr. de Foresta, znanega strokovnjaka in izumitelja brezžične telegrafije, bo še letos mogoče govoriti s pomočjo radiotelefona v daljavi 12.000 milj, s čimer bo dosegljiva možnost govorjenja za 6000 milj povečana.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Peterjan. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Naznanjam p. n. občinstvu, da otvorim 6. t. m.

restavracijo in hotel Bellevue.

Priporočam se z najboljšim vinom, starim in novim, kakor tudi z najboljšo kuhinjo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo, najiskrenejše prosim p. n. občinstvo obilnega obiska odličnim spoštovanjem M. Deželjak.

V Ljubljano potujočemu slav. občinstvu — se priporoča — Restavracija v Prešernovi ulici št. 9.

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod »stroj« na Anončno ekspedicijo Alojzij Matelič, Ljubljana.

Miši, podgane, stenice, šurki! — zaelovane in razpošiljene preizkušene radikalno učinkujoče uničevalne sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za šurke K 5-; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5-; uničevalec moljev K 2; prašek proti mršesu K 2-; in K 4-; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obliki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 150; prašek proti pernim ušem K 2; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mršesa M. Junker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Sprejme se v trajno delo večja množina dobro

izurjenih drvarjev

proti dnevni plači od 24 do 32 kron. Delavni čas je deset ur na dan. Prehrana se dobi večinoma pri gozdarskem uradu.

Baron Born-ovi gozd. urad.

Naznanilo

Podpisani uljudno naznanjam, da sem otvoril

trgovino z delikatesami v Sp. Šiški, Kolodvorska cesta št. 150.

Za cenjeno naklonjenost se slavnemu občinstvu najtopleje priporoča z odličnim spoštovanjem Karol Favai.

THE REX CO.

Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 7, I. nadstr. (nasproti glavne pošte).

Trgovina z pisalnimi, razmnoževalnimi in računskimi stroji, pisarniškimi pohištvi ameriškega sistema, ter vsemi pisarniškimi potrebčinami.

Sprejemajo se vsa tovrstna popravila.